

УДК 37.013.42-051:005.336.2]:378
DOI: 10.24144/2524-0609.2019.44.174-178

Сидорук Ірина Ігорівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
м.Луцьк, Україна
sudoryk_ira@ukr.net
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3029-3142>

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА»

Анотація. У поданій статті обґрунтовано актуальність проблеми формування соціальної компетентності майбутніх соціальних працівників в умовах закладу вищої освіти. Мета статті полягає в здійсненні дефініційного аналізу понять «соціальна компетентність», «соціальна компетентність студента», «соціальна компетентність студента» (в контексті підготовки фахівців соціономічних професій), «соціальна компетентність майбутнього соціального працівника». Провідними методами обрано: аналіз і синтез наукової літератури; змістовно-порівняльний аналіз, систематизація наукової літератури, зіставно-порівняльний та дефініційний аналіз; метод теоретичного узагальнення. На підставі узагальнення аналітичного огляду понять «соціальна компетентність», «соціальна компетентність студента», «соціальна компетентність студента» (в контексті підготовки фахівців соціономічних професій), «соціальна компетентність майбутнього соціального працівника», визначено їх співвідношення та сутнісні характеристики, представлено авторську інтерпретацію поняття «соціальна компетентність майбутнього соціального працівника».

Ключові слова: соціальний працівник; соціальна компетентність особистості; соціальна компетентність студента; соціальна компетентність майбутнього соціального працівника; заклад вищої освіти.

Вступ. У сучасних умовах соціально-економічних перетворень, кардинальних змін відносин у системі «індивід-соціум», суспільних ціннісних орієнтирів, норм та правил, соціальної невизначеності та суперечливості, важливими характеристиками особистості та діяльності соціального працівника, соціального педагога, виступають не стільки спеціальні знання, володіння інформацією, технологіями, скільки загальнокультурна компетентність та, не менш важлива її складова, – соціальна компетентність як інтегральна якість підготовки майбутнього соціального працівника, який забезпечує активний вплив на міжособистісні відносини в соціумі. Соціальна компетентність фахівця здатна забезпечити вихід за межі нормативної діяльності, створення, трансляцію та передачу цінностей, обумовити особистісний розвиток клієнта. Вона передбачає вміння співпрацювати, контактувати, брати соціальну відповідальність за наслідки своїх вчинків, взаємодію з суб'єктами професійної діяльності, соціальним середовищем, готовність до змін, до самовизначення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичний аналіз наукових джерел та практичного досвіду закладів вищої освіти, які готують фахівців за спеціальністю 231 «Соціальна робота», показує, що стан розробленості проблеми формування соціальної компетентності студентів цієї галузі знань є недостатнім. Аналіз дисертаційних робіт та наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів дозволив виділити наступні аспекти досліджуваної проблеми: формування соціальної компетентності фахівців з соціальної роботи в процесі навчання у вузі (Є. Муніц); формування соціально-психологічної компетентності майбутніх фахівців соціальної роботи (О. Мінкіна); формування соціально-перцептивної компетентності соціальних педагогів в процесі навчання у вузі (А. Фатихова); становлення соціально-психологічної компетентності фахівця з соціальної роботи в процесі навчання у вузі (А. Рибаківа); соціально-педагогічна компетентність спеціаліста соціальної сфери (С. Серякова, О. Леванова, Т. Пушкарьова, Я. Баскакова); соціальна компетентність майбутнього соціального педагога (О. Гомонюк).

Метою статті є здійснення дефініційного аналізу

понять «соціальна компетентність», «соціальна компетентність студента», «соціальна компетентність студента» (в контексті підготовки фахівців соціономічних професій), «соціальна компетентність майбутнього соціального працівника».

Завдання дослідження: на підставі узагальнення аналітичного огляду понять «соціальна компетентність», «соціальна компетентність студента», «соціальна компетентність студента» (в контексті підготовки фахівців соціономічних професій), «соціальна компетентність майбутнього соціального працівника», визначити їх співвідношення та сутнісні характеристики.

Методи дослідження: аналіз і синтез наукової літератури (для з'ясування ключових понять дослідження та провідних напрямів); аналіз, порівняння та систематизація наукової літератури для з'ясування сутнісних характеристик феномену «соціальна компетентність» та родових похідних понять, їх зіставно-порівняльний та дефініційний аналіз; метод теоретичного узагальнення (для формулювання підсумкових положень та висновків).

Виклад основного матеріалу. Дефініційний аналіз базових термінів «компетенція» (competence) та «компетентність» (competency) (розкриття їх змісту, істотних ознак для з'ясування їх властивостей, розмежування цих суміжних понять) засвідчив гетерогенність у їх трактуванні в контексті їх змісту та структури, визначення диференціації та співвідношень, що, в свою чергу, зумовлює неоднозначність визначення феномену «соціальна компетентність» та родових похідних. Логіку визначення сутності дефініції «соціальна компетентність майбутнього соціального працівника» вибудуємо шляхом аналізу понять «соціальна компетентність особистості» – «соціальна компетентність студента» – «соціальна компетентність студента» (в контексті підготовки фахівців певного профілю) – «соціальна компетентність майбутнього соціального працівника» (в контексті підготовки майбутнього соціального працівника / соціального педагога).

Здійснений аналіз досліджень СК дав змогу виявити такі потрактування означеного явища: інтегральна характеристика особистості (Т. Ашурова,

Д. Єгоров, Г. Селевко); інтегративна якість особистості (О. Борисенко, В. Масленнікова, Н. Лупанова, В. Цветков); інтегративне особистісне утворення (Н. Калініна, В. Шахрай); здатність особистості (М. Докторович, В. Козачок, Š. Magelinskaitė, A. Keralaitė, V. Legkauskas, K Rubin, L. Rose-Krasnor, Ю. Тюменева, С. Нікітіна та С. Рачева).

Соціальну компетентність особистості науковці розглядають: з позицій суб'єктності (О. Борисенко, Т. Василюк, В. Масленнікова, В. Шахрай, Д. Єгоров, В. Куніцина); в контексті процесу соціалізації особистості (Т. Ашурова, З. Саралієва, С. Краснокутська, С. Учурова, Шахрай, В. Байденко); в контексті взаємодії (Н. Белоцерковець, Т. Василюк, М. Гончарова-Горянська, М. Докторович, М. Лук'янова, Н. Лупанова, Н. Павлик, Г. Селевко, В. Шахрай, Š. Magelinskaitė, A. Keralaitė, V. Legkauskas, K Rubin, L. Rose-Krasnor); з позиції теорії соціальних ролей, які людина виконує протягом життя (В. Шахрай, М. Докторович, С. Краснокутська, Н. Белоцерковець, В. Цветков); відзначаючи домінування комунікативної складової компетентності (А. Ашанін, Н. Павлик). З позиції діяльнісного аспекту розглядають соціальну компетентність О. Борисенко, М. Гончарова-Горянська, М. Лукичева, В. Масленнікова та ін.

Соціальну компетентність науковці трактують через наявність в особистості: системи особистісних психологічних здібностей (Т. Василюк); особистісних якостей (Н. Калініна, М. Лук'янова); мотивації (Н. Калініна); цінностей (Т. Василюк, В. Шахрай, В. Масленнікова, Н. Калініна); системи знань про соціальну дійсність і себе (М. Гончарова-Горянська, U. Kanning, В. Шахрай, В. Масленнікова, Н. Калініна); системи складних соціальних умінь і навичок (М. Гончарова-Горянська, U. Kanning, В. Шахрай, В. Масленнікова, Н. Калініна); досвіду (В. Шахрай); соціальної творчості (В. Шахрай); переконань, поглядів, ставлень, мотивів, установок (М. Лук'янова).

Аналіз спеціальної літератури дозволяє зробити такі висновки: представлені визначення є полісемантичними, не є взаємовиключними, а є взаємодоповнюючими; СК українськими та російськими ученими розглядається переважно з позиції макросоціального підходу, тобто ефективної дії, взаємодії у ширшому соціальному просторі, хоча власні наукові дослідження та погляди науковців звертають увагу на те, що зарубіжні учені розглядають соціальну компетентність переважно з позиції мікросоціального підходу, фокусуючи увагу на комунікативних здібностях особистості.

Нам близька думка О. Король (2013), що «існуюча контекстуальна різноманітність змісту поняття «соціальна компетентність» є природною, але вона не дає змоги продуктивно використовувати досягнення різних наукових підходів у рамках одного проблемного поля й, що особливо важливо, перешкоджає подальшому розвитку теоретичних уявлень із цього питання. Шлях до вироблення єдиного теоретичного контексту проходить, з одного боку, через системний аналіз наявних у науці підходів, а з іншого – через поглиблене теоретичне розроблення проблеми. Більшість спроб вивчення СК відрізняється в основному педагогічною редукцією та не включенням у контур дослідження всієї складності, багатомірності та неоднозначності її трактування. Таким чином, на більшості рівнів наукового дослідження залишається не вирішеною проблема вивчення змісту та форм прояву соціальної компетентності особистості.

Наша позиція стосовно вивчення СК ґрунтується на тому, що цей феномен визначається в термінах міжособистісних відносин, самостійності та групової ідентичності, розвитку громадянства.

Особливо актуальною є проблема формування та розвитку СК у студентському віці. Соціальна компетентність є тим індикатором, який дозволяє визначити готовність студентської молоді до активної участі в житті суспільства та формування професійно-значимих особистісних якостей, тобто соціальної компетентності та професіоналізму (Скиба, 2016).

Студентський вік – найважливіший період розвитку самосвідомості і зрілої самооцінки. Феноменально це виявляється в усвідомленні своєї індивідуальності, неповторності, мотивів поведінки і діяльності. Цей вік є сенситивним для формування та розвитку саме СК, що пояснюється двома причинами: по-перше, суб'єктивним відчуттям необхідності такої компетентності й усвідомленням залежності успіху подальшої діяльності від рівня її розвитку, по-друге, контекстним характером навчання у вищому навчальному закладі (Жуков та ін., 1990).

Про необхідність розвитку та формування СК у майбутніх фахівців шляхом спеціальної підготовки з метою забезпечення їх особистісно-професійної самореалізації зазначають Н. Борбич, Н. Гарашкіна, Ю. Слесарев та ін., визначаючи соціальну компетентність як результат професійної підготовки випускника закладу вищої освіти. Ми поділяємо думку Н. Гарашкіної (2003), що становлення СК особистості неможливо поза формуванням її як фахівця-професіонала, де основою розвитку СК є теорія і практика безперервної освіти.

Дотримуючись логіки нашого наукового пошуку, дослідимо основні концептуальні підходи до трактування дефініцій «соціальна компетентність студента» та «соціальна компетентність студента» (в контексті підготовки фахівців певного профілю) у працях вітчизняних та закордонних науковців.

Соціальна компетентність студентів розглядається як: характеристика особистості (Н. Бейліна, А. Демчук, Т. Василюк, І. Зарубінська, Н. Сівак, Р. Скірко, І. Шпичко); якість особистості (О. Борисенко, Н. Ляхова); готовність особистості майбутнього спеціаліста (О. Колобова); якісна характеристика процесу соціалізації (С. Краснокутська); інтегративне утворення (В. Недорезова); інтегрована категорія, інтегрована здатність особистості (Ю. Слесарев); інтегральна професійно-особистісна характеристика (Л. Єременко); інтегральне особистісне утворення (С. Бахтеєва); інтегративна властивість особистості (Н. Лавська) тощо.

До структури СК науковці включають: знання про соціальні сітки, норми реципрокності (взаємності); ціннісно-сміслові розуміння соціальної дійсності (А. Демчук, Н. Лавська); уміння, навички (О. Колобова, С. Краснокутська, В. Недорезова, А. Новікова, Ю. Слесарев, І. Зарубінська, Р. Скірко, І. Шпичко); здатності (С. Краснокутська, Т. Василюк), знання (С. Краснокутська, В. Недорезова, А. Новікова, Ю. Слесарев, Т. Василюк, І. Зарубінська, Р. Скірко, І. Шпичко); мотиви, ціннісні орієнтації (В. Недорезова, Ю. Слесарев, Н. Сівак, Р. Скірко); емоційно-ціннісні орієнтації (І. Зарубінська); способи діяльності (А. Новікова); соціально-значимі якості, характеристики особистості (А. Новікова, Т. Василюк, І. Зарубінська, Р. Скірко, І. Шпичко); суб'єктивні властивості особистості (Л. Єременко, Н. Ляхова), переживання, переконання (І. Зарубінська).

У трактуванні поняття «соціальна компетентність студента» увагу учених сфокусовано на: адаптації в сучасному суспільстві (Н. Бейліна, Т. Василюк); виконанні різноманітних соціальних ролей (Н. Бейліна, С. Краснокутська, І. Зарубінська); здатності при-

ймати самостійно рішення (Т. Василюк, І. Шпичко); можливості активно взаємодіяти із соціумом (І. Зарубінська, І. Шпичко); здійсненні життєдіяльності в соціумі, на основі гармонійного та ефективного поєднання своєї власної позиції та інтересів з позиціями та інтересами інших членів суспільства (Н. Бейліна, І. Шпичко); досягненні соціально-значимих цілей і вирішенні соціальних проблем (В. Недорезова).

Дефініційний аналіз поняття «соціальна компетентність студента», «соціальна компетентність студента» (в контексті підготовки фахівців соціономічних професій) показав, що воно ґрунтується на більш ширшому визначенні «соціальна компетентність», проте, разом з тим, доповнюється та набуває дещо іншого семантичного значення за рахунок включення таких важливих аспектів, що характеризують якісно новий рівень цього феномену як: можливість успішно виконувати соціальну роль студента (О. Борисенко); здатність до гнучкої адаптації в змінних умовах соціально-професійного середовища вищого педагогічного навчального закладу (Н. Сівак), готовність особистості майбутнього спеціаліста до затребуваної та професійно компетентної дії (вирішення соціально-професійних задач) (О. Колобова); сукупність спеціальних знань, вмінь, навичок, способів діяльності, а також соціально-значимих якостей та характеристик особистості, необхідних для організації якісної продуктивної професійно-суспільної та особистісної життєдіяльності (А. Новікова); здатність прогнозувати та продуктивно взаємодіяти з професійним та соціальним середовищем (Ю. Слесарев); готовність творчо вирішувати професійні завдання (Н. Борбич); теоретична та практична готовність до виконання професійних психологічних функцій (Л. Єременко); змога ефективно виконувати соціальні функції в межах компетенції практичного психолога (Р. Скірко); можливість ефективно вибудовувати свою професійну поведінку у взаємодії з суб'єктами освітнього процесу спеціальної освіти у відповідності з прийнятими соціальними нормами (Н. Лавська). Різні погляди на СК залежать від галузі науки, з погляду якої вона розглядається. Так, педагоги роблять акцент на об'єкті професійної діяльності – дитині, на взаємодії з суб'єктами освітнього процесу, ціннісним розумінням соціальної дійсності та відповідальності; психологи – на властивостях особистості, психологічних особливостях індивіда, соціологи підкреслюють можливість впливу на широкий соціум.

Найбільшого значення СК набуває в процесі становлення майбутніх соціальних працівників. Це зумовлено тим, що набуття професіоналізму, результативності та ефективності професійної діяльності цих фахівців залежить від вміння сприймати іншу людину такою, якою вона є, від уміння взаємодіяти з людьми та продуктивно працювати в команді, уміння вирішувати конфлікти та проблеми, навичок конструктивної взаємодії, комунікативної толерантності, організаторських умінь, здатності до ролівої гнучкості тощо. А відтак, соціальна компетентність – необхідна умова для розвитку професіоналізму і покращення якості сфери послуг соціальних працівників, фахівців з соціальної роботи.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що проблема формування СК майбутніх соціальних працівників не знайшла достатнього висвітлення, оскільки кількість робіт, присвячених цій проблемі, – обмежена. Дефініційний аналіз поняття «соціальна компетентність» (в контексті підготовки майбутнього соціального працівника / соціального педагога) у працях науковців засвідчив, що СК розглядається в контексті соціально-психологічної, соціально-педагогічної,

соціально-перцептивної компетентностей.

Соціальну компетентність в контексті професіоналізації розглядають Є. Муниц (як розвиток соціально значимих і професійно важливих якостей та їх інтеграцію), Я. Баскакова, О. Леванова, Т. Пушкарьова, С. Серякова (формування досвіду професійно-орієнтованої діяльності, мотиваційно-ціннісне ставлення до професійної діяльності, а також розвиток професійно значимих якостей, таких як емпатія, флексибельність, толерантність, готовність до діалогу, співпраці), А. Рибаківа (як здатність фахівця ефективно здійснювати професійну діяльність та спілкування), А. Фатихова (як особистісне утворення, що розвивається в процесі професіоналізації).

О. Мін'кіна (2005), спираючись на діяльнісний підхід, трактує соціально-психологічну компетентність фахівця з соціальної роботи як «інтегративне особистісно-діяльнісне новоутворення, що характеризує кінцеву ціль здійснення соціально-психологічної складової його професійної підготовки на конкретному етапі навчання і дозволяє самостійно та успішно виконувати задачі професійної діяльності, що вимагають наявності даного типу компетентності». У даному визначенні стрижнем виступає професійна підготовка та як її результат – успішне виконання задач професійної діяльності.

На об'єкті діяльності акцентує увагу А. Фатихова (2005), трактуючи соціально-перцептивну компетентність соціального педагога як «складне особистісне утворення, ... , що зумовлює уявлення в його свідомості особистісних рис, особливостей поведінки, емоційного стану дитини, а також здатність педагога особливим чином структурувати ці знання, адекватно розуміти та приймати особистість дитини з ціллю його розвитку.

О. Гомонюк (2013) трактує СК майбутнього соціального педагога з позиції мікросоціального підходу: це «набута здатність особистості гнучко орієнтуватися в постійно змінюваних соціальних умовах та ефективно взаємодіяти з соціальним середовищем». Таке визначення СК, на нашу думку, є загальним, таким що можна застосувати до будь-якої особистості, яка живе та функціонує в соціумі, незалежно від віку, статусу, професії. На когнітивний, гуманістичний, аксіологічний, діяльнісний, суб'єктний аспекти СК звертають увагу у трактуванні даного феномену Я. Баскакова, О. Леванова, Є. Муниц, Т. Пушкарьова, С. Серякова та ін.

З огляду на важливість досягнення мети професійної підготовки й підвищення кваліфікації в нових соціокультурних умовах, нерозробленість проблеми розвитку СК майбутніх соціальних працівників, ґрунтуючись на розкритих вище теоретичних положеннях, можемо припустити, що соціальна компетентність майбутнього соціального працівника – це набуте інтегроване особистісне утворення, сукупність соціальних знань, умінь, навичок, досвіду, мотивів діяльності, цінностей і особистісних якостей, зокрема професійно значущих, та здібностей, які дають змогу майбутньому фахівцю ефективно взаємодіяти з соціумом, встановлювати контакти з різними соціальними групами, продуктивно виконувати соціальні ролі, функції в межах компетенції соціального працівника та в головних сферах діяльності людини.

Отже, викладений матеріал дозволяє зробити наступні висновки. Представлені в науковій літературі визначення СК є полісемантичними, не є взаємовиключними, а є взаємодоповнюючими. Ученими СК розглядається з позиції макросоціального та мікросоціального підходів. Становлення СК особистості неможливо поза формуванням її як фахівця-профе-

сіонала, де основою розвитку СК є теорія і практика безперервної освіти. Дефініційний аналіз поняття «соціальна компетентність студента», «соціальна компетентність студента» (в контексті підготовки фахівців соціально-педагогічних професій) показав, що воно ґрунтується на більш ширшому визначенні «соціальна компетентність», проте, разом з тим, доповнюється та набуває дещо іншого семантичного значення за рахунок включення важливих аспектів, що характеризують якісно новий рівень цього феномену. Найбільшого значення СК набуває в процесі ста-

новлення майбутніх соціальних працівників. Вона є необхідною умовою для розвитку професіоналізму і покращення якості сфери послуг соціальних працівників, фахівців з соціальної роботи. Таким чином, зміст СК ускладнюється, збагачується в міру освоєння особистістю нових ролей (студента, фахівця), зокрема професійною складовою в умовах навчання в закладі вищої освіти та набуває якісно нового змісту. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні структури соціальної компетентності майбутніх соціальних працівників.

Список використаної літератури

- Гарашкина Н.В. Диагностика профессиональной компетентности. *Социальная педагогика*. 2003. № 4. С. 82.
 Гомонюк О. Ключові компетентності соціального педагога. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013. № 1. С. 135–142.
 Жуков Ю.М., Петровская Л.А., Растянников П.В. Диагностика и развитие компетентности в общении [Специальный практикум по социальной психологии]. Москва: Изд-во Московского ун-та, 1990. С. 27.
 Король О. Ф. Соціальна компетентність у контексті державної діяльності державної служби: парадигма дефініцій. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2013. Вип. 15. С. 170–175.
 Минкина О. В. Формирование социально-психологической компетентности будущих специалистов социальной работы: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Ставрополь, 2005. 195 с.
 Скиба Д. Ю. Структура соціальної компетентності студентської молоді. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2016. Вип. 133. С. 195–198.
 Фатыхова А.Л. Формирование социально-перцептивной компетентности социальных педагогов в процессе обучения в вузе: дисс. ... д-ра пед. наук: 13.00.05, 13.00.08. Москва, 2005. 332 с.

References

- Fatyhova A.L. (2005). *Formirovanie social'no-perceptivnoj kompetentnosti socialnyh pedagogov v processe obucheniya v vuze* [Formation of social-perceptual competence of social teachers in the process of learning in high school] (Unpublished Candidate's Dissertation). Sterlotamaksaya State pedagogical Academy, Moscow. [in Russian].
 Harashkina, N. V. (2003). Diagnostyka professyonalnoi kompetentnosti [Diagnosis of professional competence]. *Social pedagogy*, 4, 82. [in Russian].
 Homoniuk, O. (2013). Kliuchovi kompetentnosti sotsialnoho pedahoha [Key competencies of the social teacher]. *Pedagogy and psychology of vocational education*, 1, 135–142. [in Ukrainian].
 Korol, O. F. (2013). Sotsialna kompetentnist u konteksti profesiinnoi diialnosti derzhavnoi sluzhby: paradyhma definitsii [Social competence in the context of professional activity of the civil service: a definition paradigm]. *Legal Bulletin of the University «KROK»*, 15, 170–175. [in Ukrainian].
 Minkina, O. V. (2005). *Formirovanie social'no-psihologicheskoy kompetentnosti budushchih specialistov socialnoj raboty* [Formation of socio-psychological competence of future social work professionals] (Unpublished Candidate's Dissertation). Stavropol. [in Russian].
 Skyba, D.Yu. (2016). Struktura sotsialnoi kompetentnosti studentskoi molodi [Structure of social competence of the student youth]. *Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, 133, 195–198. [in Ukrainian].
 Zhukov, Yu.M., Petrovskaya, L.A. & Rastyannikov, P.V. (1990). *Diagnostika i razvitie kompetentnosti v obshchenii* [Diagnostics and development of competency in communication]. Moscow: Izd-vo Moskovskogo un-ta. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 12.04.2019 р.

Стаття прийнята до друку 18.04.2019 р.

Сидорук Ирина

кандидат педагогических наук, доцент,
 докторант кафедры социальной работы и педагогики высшей школы
 Восточноевропейский национальный университет имени Леси Украинки г. Луцк, Украина

ОПРЕДЕЛЕНИЕ СУЩНОСТИ ПОНЯТИЯ «СОЦИАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ БУДУЩЕГО СОЦИАЛЬНОГО РАБОТНИКА»

Аннотация. В данной статье обоснована актуальность проблемы формирования социальной компетентности будущих социальных работников в условиях учреждения высшего образования. Цель статьи заключается в осуществлении дефиниционного анализа понятий «социальная компетентность», «социальная компетентность студента», «социальная компетентность студента» (в контексте подготовки специалистов социологических профессий), «социальная компетентность будущего социального работника». Ведущими методами избраны: анализ и синтез научной литературы; содержательно-сравнительный анализ, систематизация научной литературы, сопоставимо-сравнительный и дефиниционный анализ; метод теоретического обобщения. На основании обобщения аналитического обзора понятий «социальная компетентность», «социальная компетентность студента», «социальная компетентность студента» (в контексте подготовки специалистов социологических профессий), «социальная компетентность будущего социального работника», определены их соотношения и существенные характеристики, представлена авторская интерпретация понятия «социальная компетентность будущего социального работника».

Ключевые слова: социальный работник; социальная компетентность личности; социальная компетентность студента; социальная компетентность будущего социального работника; университет.

Sydoruk Iryna

Candidate of Pedagogical Sciences, Ph.D., Associate Professor
Doctoral Student at the Department of Social Work and Higher School
Lesya Ukrainka Eastern European National University
Lutsk, Ukraine

DEFINING THE CONTENT OF THE CONCEPT «SOCIAL COMPETENCE OF A FUTURE SOCIAL WORKER»

Abstract. The article substantiates the urgency of the problem of formation of social competence of future social workers in the conditions of a higher education institution. The purpose of this paper is to analyse the concepts of «social competence», «social competence of the student», «social competence of the student» (in the context of training specialists of different professions), «social competence of the future social worker». Main methods of research used: analysis and synthesis of scientific literature (for the clarification of the key concepts of research and leading directions); content-comparative analysis, systematisation of scientific literature to find out the essential characteristics of the phenomenon of «social competence» and generic derivative concepts, their comparative-comparative and definitions analysis; method of theoretical generalization (for the formulation of the final provisions and conclusions). On the basis of a generalisation of the analytical review of the concepts of «social competence», «social competence of the student», «social competence of the student» (in the context of training specialists of sociological occupations), «social competence of the future social worker», their correlation and intrinsic characteristics are defined, the author's interpretation of the concept «social competence of the future social worker». It has been established that the content of social competence is complicated, enriched as the person develops new roles (student, specialist), in particular, a professional component in terms of studying at a higher education institution and acquires qualitatively new content. It is a prerequisite for the development of professionalism and the improvement of the quality of services provided by social workers.

Key words: social worker; social competence of an individual; social competence of a student; social competence of a future social worker; institution of higher education.